

hvis Rigsdagens Slutning udsattes blót i 2 Dage, vilde det vistnok have kunnet faae Hans Majestæts Tillæbelse til, at Rigsdagen vedblev i disse 2 Dage. Det var efter min fulde Overbevisning, ikke Mindet, der forhindrede denne Lov fra at komme i Stands, end at Ministeriet ikke vilde give Rigsdagen to Dage til, og hvis Sagen kunde være kommen til Landstinget, og vi muligt, let Jællsubvalg kunde være bleve enige om den ene Sætning, der endnu laa os imellem. Dette er jeg nødt til at forklare hergang, skøndt ærede Medlemmer have hørt det mange Gange, men Hans Excellence Kultusministeren er paany kommen tilbage dertil, og jeg maa derfor atter fremhæve, hvorledes Sagen dengang stod. Dernæst anførte den høitærede Minister, at jeg stadig har stået paa, at vi skulle gjøre smaa Skridt, tage hvad vi kunne faae, og gaa stilfarbig fremad. Ja, det er Sagen, dette var min Mening, da jeg og mine politiske Venner vare i Mindretal, saalænge vi vare i Mindretal, har jeg stadig forsvaret, at vi skulle tage, hvad vi kunde faae lige over for det Ministerium, der havde Flertallet med sig, her i Thinget saavel som ogsaa i det andet Thing. Men Stillingen er en ganske anden nu, og jeg har netop tidligere gjort opmærksom paa, at hvad dengang jeg og, som jeg antager Mange med mig, ansaa det for rigtigt at modtage, det ansø vi det ikke for forvarligt at modtage nu. Efterat Stillingen er saaledes forandret, som den er, efterat vi lige over for vore Belgere have erklæret, at det og det vilde vi, og efterat Belgierne derpaa have givet os deres Stemmer, kunne vi ikke forsvare lige over for dem at tage imod de Smuler, som vi toge ind, saalænge vi vare et Mindretal. Dette tror jeg er klart, og derfor nyttet det ikke, at den ærede Kultusminister taler om, hvad jeg tidligere under andre Forhold har gjort, og hvad jeg nu under forandrede og nye Forhold vil gjøre. Den ærede Minister erindrede om et Lovforslag, som han tidligere i Sessionen har indbragt, og som han mente, ikke blev modtaget paa den blideste Maade. Det er sandt, men jeg vil paa den anden Side minde om, at dette Lovforslag efter vor Mening og efter vor fulde Overbevisning, saaledes som det tilfælde motiverede den, var et Allbageskridt, og da vi vilde Fremskridt, kunde vi ikke tage det Grundlag, hvorpaa dette Lovforslag hvilede, idet vi antog, at en Lov, som paa nogen Maade vilde være tilfredsstillende for Undervisningen og Folkeskolen, ikke kunde bringes ud paa det Grundlag, der var foreslaaet. Dette har ogsaa viist sig siden, og som jeg haaber vil der inden mange Dage foreligge for det ærede Thing et Grundlag, hvorpaa vi kunne vedtage en Skolelov, der er saa lidt lig den ærede Ministers Grundlag for en Skolelov, at han har erklæret for Udvalget, at han ikke kunde modtage det. Jeg skal ikke komme videre ind paa den ærede

Ministers hele Stilling, men jeg skal dog erindre om, at den ærede Minister har været en af dem, der vist betydeligt virkede til, at Forsfatningsloven af 2den Oktober 1855 blev, som den blev, blev saa reaktionær fra Grundloven af 1849, som den blev. Den ærede Minister har været Hovedforsvareren for at skaffe den tilveie. Han har tillige været med til at skaffe den saakaldte 18de November Forsfatning frem, den har han været Hovedmanden for, den Forsfatning, som han selv vedkendte sig, var bestemt til at bære hele vor konstitutionelle Udvikling. Han sagde paa Forhaand, at dette var hans Mening, og derfor vil, hvad den ærede Minister har tænkt sig om hele vor konstitutionelle Udvikling, naar han har tænkt sig, at den skulde bæres af Novemberforsatningen. Jeg skal endelig erindre om, at den ærede Minister varmt og inderligt støttede de Bestræbelser, der vare komne frem for 28de Juli Grundloven. Havde han og hans Venner ikke støttet de Bestræbelser, der kom fra reaktionær Side for at skaffe os denne Forsfatning af 28de Juli 1866, var den ikke kommen. Naar han og hans Venner havde støttet Folkpartiet, og havde hjulpet til at holde paa Sunigrundloven, da vi ikke længe havde Hertugdømmerne, som skulde hode os til at komme til 18de Novemberforsatningen, havde han været den Mand, der havde holdt paa Folkets Frihed, saa havde vi nu haft Grundloven af 1849. Men han og hans Venner støttede den modsatte Side for at komme endnu længere bort fra Sunigrundloven af 1849. Dette vil jeg sige, for at det ikke skal glemmes, at naar Ministeren hævder, at han staar som Frihedens Forsvarer og Opretholder i Danmark, saa kan denne Betegnelse ikke tillægges ham med Ret.

Ministeren for Kirke og Undervisningsvæsenet. Jeg veed ikke, at jeg har gjort Paastand paa den Titel, som den ærede Rigsdagsmand endte med. Der foreligger Intet fra mig, ikke det Allermindste, der kunde give Anledning til at mene, at jeg vilde tillægge mig den. Der forelaa derimod en, som jeg formener, skuldt begrundet Opfordring for mig til at bevare en Benævnelse af en hel anden Beskaffenhed, som var bleven rettet til mig. Til den ærede Rigsdagsmand skal jeg med Betsyn til, hvad der nærmest vedrører den nævnte Situation, blot bemærke, at jeg ganske vist altid har bestræbt mig for at være retsfærdig overfor den ærede Rigsdagsmand. Forsaavidt der er bleven Spørgsmaal om at komme tilbage til en Omgættelse af, hvad der tidligere er passeret, vil den ærede Rigsdagsmand maatte med Billighed erkende, at der gaves mig Anledning til at komme tilbage dertil, og at der ogsaa er givet mig rundelig Foranledning dertil ved Uttringer, der ere fremkomne i Dag, men jeg skal tilføie, at det ærede Medlem misforstod mig, naar han tvævede, at jeg vilde komme tilbage